

Tillståndet i demokratin

*En opinionsundersökning
av Studieförbunden*

STUDIEFÖRBUNDEN

Innehåll

Sammanfattning	4
Om undersökningen.....	4
Stor öppenhet inför alternativa styrelseskick.....	5
Demokratin upplevs vara hotad.....	6
Engagemanget för demokrati är fortsatt starkt.....	6
Bildningsperspektivet är ett motgift mot populismens faktaresistens.....	7

Sammanfattning

Sverige har varit en demokrati i snart 100 år. Då är det lätt att ta demokratin för självklar. Men utvecklingen i Sverige och resten av västvärlden idag visar att demokratin måste värnas aktivt. Även om majoriteten står bakom demokratins principer finns en betydande minoritet i Sverige som inte fullt ut stödjer demokratin utan kan tänka sig andra styrelseskick. Många upplever att det finns allvarliga hot mot demokratin i Sverige. Samtidigt finns ett starkt stöd för att stötta organisationer som arbetar för att utveckla demokratin och en vilja att engagera sig för en stärkt demokrati. Dessa krafter måste tas tillvara om vi vill undvika att stödet urholkas ytterligare.

Om undersökningen

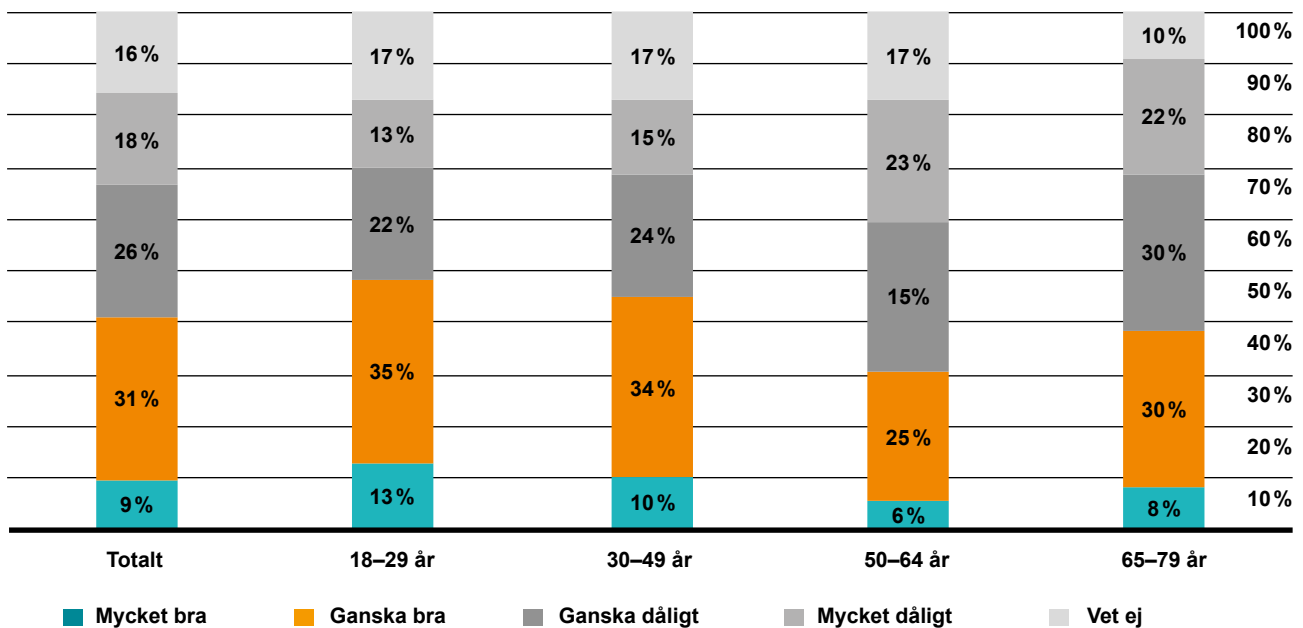
Studieförbunden har genomfört en undersökning om inställningen till demokratin. Undersökningen genomfördes av Novus mellan 28 september och 4 oktober 2017 i form av 1 070 webbintervjuer ur Novus slumpmässigt rekryterade Sverigepanel. Svarefrekvensen var 58 % och resultatet är riksrepresentativt för allmänheten i åldersspannet 18–79 år.

Stor öppenhet inför alternativa styrelseskick

När allmänheten ombeds ta ställning till ett antal olika sätt att styra Sverige på, anser så många som 48 procent av de unga (18–29 år) att det vore mycket eller ganska bra om experter, inte regeringen, fattade beslut om vad som är bäst för lan-

det. Inställningen till expertstyre är betydligt mer positiv hos de yngre än hos de äldre medan det inte finns några signifikanta skillnader beroende på kön eller utbildningsnivå. Totalt sett anser fyra av tio att expertstyre vore mycket eller ganska bra.

Att experter, inte regeringen, fattar beslut om vad som är bäst för landet

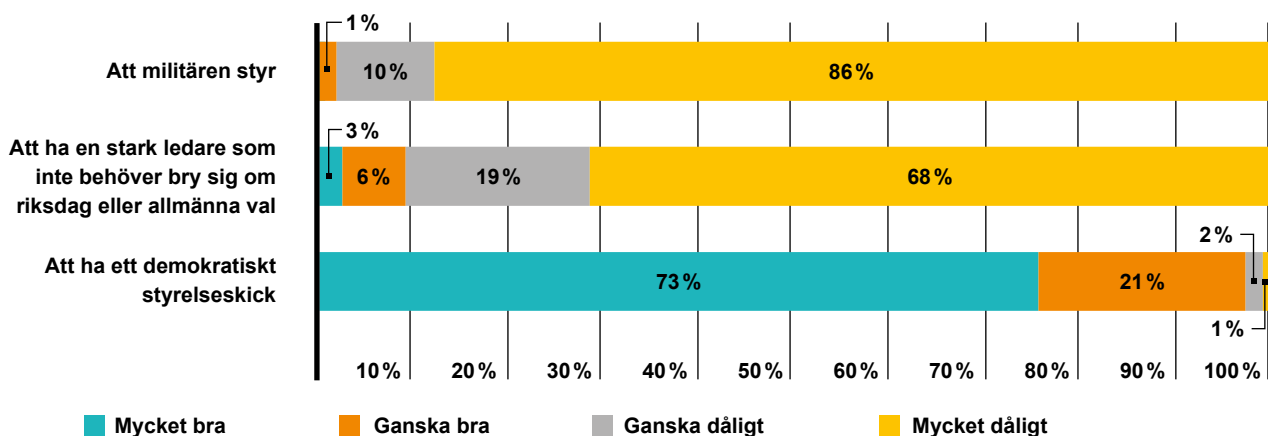

Så vad gäller för andra typer av auktoritära styrelseskick? Färre än sju av tio i vår undersökning tar starkt avstånd från att Sverige ska styras av en stark ledare som inte behöver bry sig om riksdag och allmänna val. En av tio tycker till och med att det vore bra om en stark ledare styrde landet medan stödet för ett system där militären styr är mycket lågt. En betydande majoritet är även

av uppfattningen att det är bra att Sverige styrs demokratiskt.

Sammantaget verkar det alltså inte finnas ett utbredd motstånd mot demokratin som styrelsesätt. Men vår undersökning visar att det finns en betydande grupp som kan tänka sig auktoritära och teknokratiska styrelseskick som alternativ till vår nuvarande demokrati.

Vad tycker du om följande sätt att styra Sverige på?

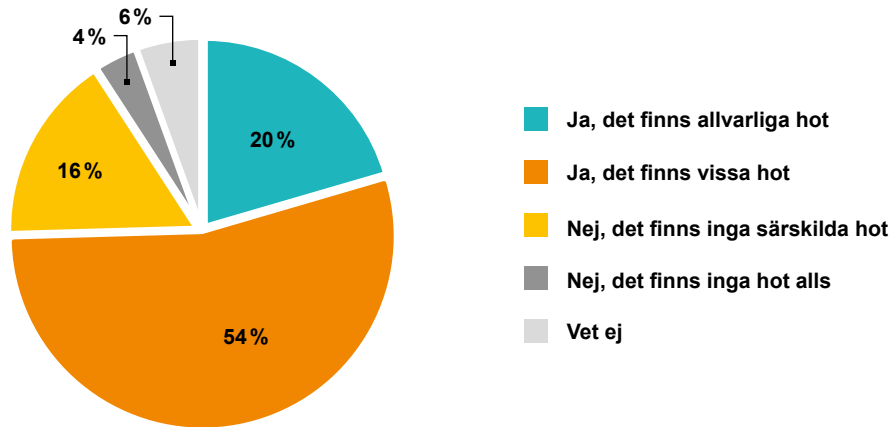

Demokratin upplevs vara hotad

Undersökningen visar också att det finns en utbredd oro för tillståndet i demokratin hos allmänheten idag. Nästan tre av fyra upplever att det finns hot mot demokratin i Sverige och en av fem anser att dessa hot är allvarliga.

Samtidigt som öppenheten inför alternativa styrelseskick är störst hos de unga är upplevelsen av att demokratin är hotad däremot ovanligare i den yngsta åldersgruppen. Jämfört med allmänheten i stort är det tio procentenheter färre av de unga som uppger att de upplever att demokratin är hotad.

Upplever du att det finns hot mot demokratin i Sverige idag?

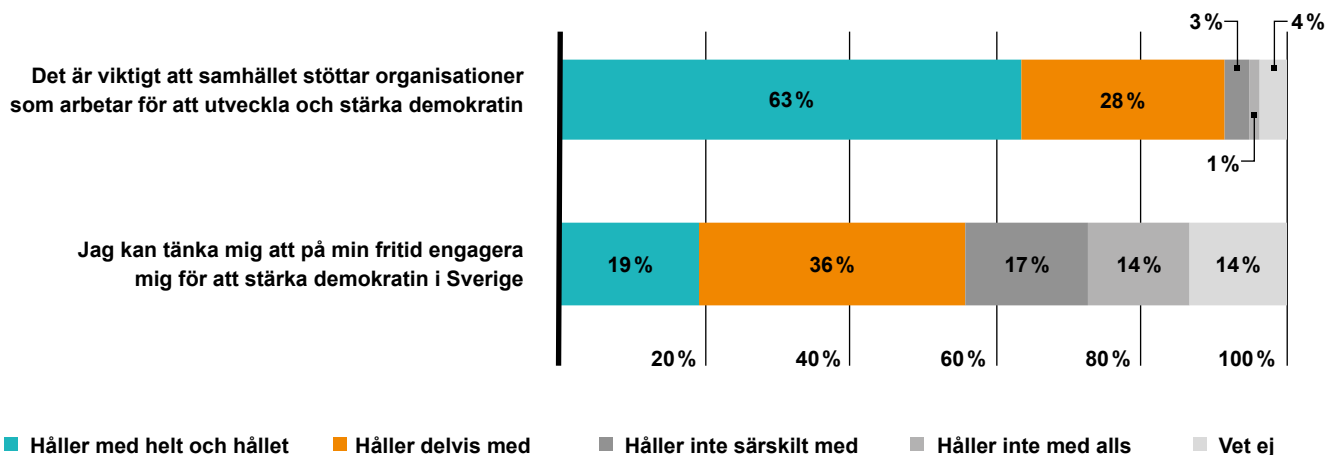
Engagemanget för demokrati är fortsatt starkt

I en tid när de antidemokratiska krafterna växer, ökar också betydelsen av de krafter som arbetar för att fördjupa – istället för att försvaga – demokratin.

Nio av tio i vår undersökning tycker att det är viktigt att samhället stöttar organisationer som arbetar för att stärka och utveckla demokratin. Stödet för demokratifrämjande verksamhet är

starkt inom alla åldersgrupper och oavsett kön, utbildningsnivå eller bostadsort.

Vår undersökning visar också på att många människor är beredda att själva aktivera sig för demokratin. En majoritet kan tänka sig att på sin fritid engagera sig för att stärka demokratin i Sverige.

Bildningsperspektivet är ett motgift mot populismens faktaresistens

De tio studieförbunden, med sin starka förankring i alla delar av föreningsliv och civilsamhälle, formar arenor för kritiskt tänkande. Det behövs i en tid då det kritiska tänkandet är hotat av anonyma attacker, hat och *fake news*.

Varje år deltar mer än 600 000 personer i studiecirkel. Här sker ett aktivt lärande i stor skala som ger ökade kunskaper och på det sättet större möjligheter att uttrycka sin åsikt och påverka. Men centralt är också hur lärandet sker i en studiecirkel. Deltagarna i en studiecirkel väljer själva att delta och är med och bestämmer över vilka frågor som tas upp. Inflytande över det egna lärandet ger helt andra demokratiska möjligheter än att följa centrala upplägg. Människors egna tankar, upplevelser och erfarenheter blir en del av det material som lärandet utgår ifrån.

Ingen demokrati kan fungera utan delaktiga medborgare: demokrati kräver demokrater. Studieförbundens väg dit heter bildning, kunskap, mänskliga möten och samtal.

Läs även Studieförbundens demokratirapport *Vi erövrar demokratin varje dag*. Du hittar den här: <http://studieforbunden.se/vi-erovrar-demokratin-varje-dag/>.

Studieförbunden är de tio studieförbundens bransch- och intresseorganisation. Våra medlemmar är: ABF, Folkuniversitetet, Ibn Rushd, Kulturens Bildningsverksamhet, Medborgarskolan, NBV, Sensus studieförbund, Studiefrämjandet, Studieförbundet Bilda och Studieförbundet Vuxenskolan.

